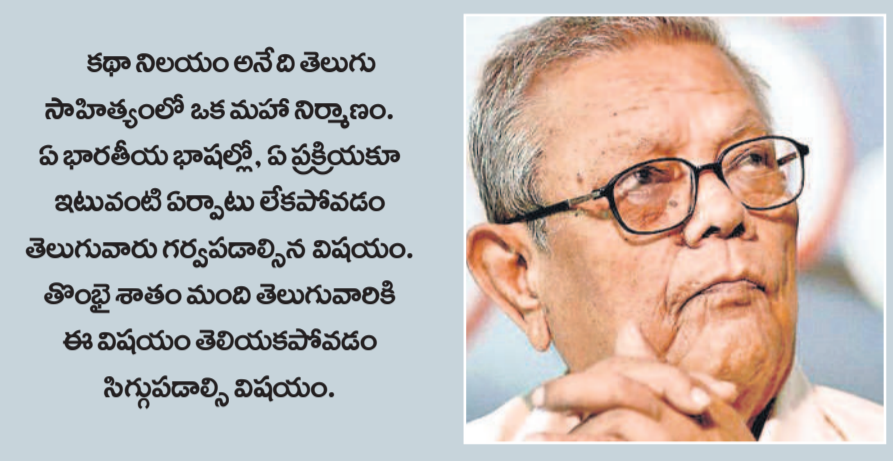

కాళీపట్నం కట్టిన కథల గుడి

అదన గాంధీర్షం వెనుక సముద్రమత కట్టలం దాగి ఉన్నదని చాలా కొద్దిమందికి మాత్రమే తెలుసు. ఓ మామూలు గ్రామ కరణం ఇంట్లో ఇరుగురు సంతానంలో పెద్ద వాడిగా జన్మించిన మాస్టారిది స్థితిమంతుల కుటుంబం కాకపోయినా, చిన్నతనంలో బాధ్యతలతో పెద్దగా భుజాలెక్కలేదు. అందరి పిల్లలూ అల్లరి అలవాటు కావడంతో తండ్రి ఆయనను ఆట కట్టించే ప్రయత్నం చేశారు. మాస్టారి చదువు బాధ్యతను ఆయన మాస్టారికి అప్పగించారు తండ్రి. దాంతో శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖపట్నంలలో పలువురి సహాయ సహకారాలతో చదువు కొనసాగించారు. పదో తరగతి పూర్తయిన తర్వాత ఇబ్బు చేయడంతో స్వగ్రామం మురపాక చేరుకున్నారు. అప్పటి ఆక్కడి రామకృష్ణ గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాంతో సావాసం ఏర్పడింది. ఆంధ్ర పత్రికలు, భారతీలు, డిజిటీజీ నవలలు, మను చరిత్ర, వసు చరిత్ర, తిరుపతి వేంకటకవుల గ్రంథాలు, వేయి పదగలు ఒక్కటిమిటి అన్నింటినీ సమీక్షించారు. ఆక్కడి నుంచి అనేకవిధ ప్రాంతభేదాలి. జీవిత పర్యటన ఏమిటి? అని చింతన మొదలై ఇల్లెదదిలి పారిపోయారు. కానీ, రెండోజుల్లో తిరిగి వచ్చారు. తర్వాత చిత్రలేఖనంపై ఆసక్తి పెరిగి కొన్నేండ్ల పాటు విస్తృతంగా బొమ్మలు వేశారు. చదువు నిమిత్తం వివిధ ప్రాంతాల్లో తిరిగి మాస్టారు చివరికి విశాఖపట్నం చేరుకున్నారు. ఆక్కడి హిందూ రీడింగ్ రూంలోని పుస్తకాల ద్వారా చలం, విశ్వనాథ, శ్రీపాద తదితరులు పరిచయమయ్యారు. దాంతో ఆయనలో మళ్ళీ కల్లోలం మొదలైంది. ప్రపంచం గురించి, జీవిత లక్ష్యం గురించి ఆలోచిస్తూ వేదాలు చదువాలని మరోసారి ఇల్లు వదిలివెళ్ళి వెళ్ళిపోయారు. రాజమండ్రి వేద పాఠశాలలో చేరాల్సివచ్చింది. కానీ, ఎందుకనో ఆ ప్రయత్నాలు విరమించుకోవడం మళ్ళీ ఇబ్బు చేరుకున్నారు. అప్పటి నుంచి రచనా వ్యాసాంగం ప్రారంభించారు. ఆయనలోని ఆలోచనాధారణను మరచిపోకుండా నీటి కడ వాహిక అయింది. అయినా, ఆయన కరుణగా ఉండలేకపోయారు. వచ్చిన ఉద్యోగాలు వదిలేశారు. రాసి ఉద్యోగాల కోసం ప్రయత్నాలు చేశారు. పెళ్ళయినా ఉన్నట్టు కురిపారు. చివరికి నెయిట్ అండ్ సెన్సూలలో ఉపాధ్యాయుడిగా చేరి, ఆక్కడే చదవీ ముగించారు.

కాళీపట్నం రామారావు మాస్టారు తన తరంలో అందరికంటే పెద్దవారే కాదు. కానీ, వయసుకు మించిన పెద్దలకంటే మెలిగే వారాయన. తెల్లని దుస్తుల్లో ఎప్పుడూ నింపాదిగా స్పందించే మాస్టారును, ఆయన కంటే చిన్నవారే కాదు, పెద్దవారు సైతం గౌరవించారు. అందుకే ఆ దేవుడికి గానీ మాస్టారు ఎదురుపడితే, ఆయన కూడా మాస్టారుకు నమస్కరిస్తాడని ప్రముఖ కథా రచయిత రావిశాస్త్రి వ్యాఖ్యానించారు.

కథా నిలయం అనేది తెలుగు సాహిత్యంలో ఒక మహా నిర్మాణం. ఏ భారతీయ భాషల్లో ఏ ప్రక్రియకూ ఇటువంటి ఏర్పాటు లేకపోవడం తెలుగువారు గర్వపడతాల్సిన విషయం. తొంద్రై శాతం మంది తెలుగువారికి ఈ విషయం తెలియకపోవడం నిగ్గుపడతాయి విషయం.

శ్రీ ప్రతిభ ఇబ్బందుల్లో ఉన్నప్పటికీ ఆ మొత్తాలను తన వ్యక్తిగత ఆవసరాలకు ఆయన వాడుకోలేదు.

రావిశాస్త్రి మీద అభిమానంతో ఆయన పేటల గ్రంథాలయం నెలకొల్పాలని, ఒక బస్ ఇబ్బంది ఏర్పాటుచేయాలని తొలుత ఆనుకున్నప్పటికీ తనను ఇంతవాడిని చేసిన కథకే ఒక ఆలయం నిర్మించాలని నిర్ణయించుకున్నారు. అలా 22 ఫిబ్రవరి 1997న కథా నిలయం భవనానికి ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. ఎలాంటి నిబంధనలూ విధించుకోకుండా మొత్తం కథలను ఒకచోట చేర్చాలని కాళీపట్నం రామారావు మాస్టారు ప్రతినబునారు. అవసరం క్రమించి చాలావరకు సాధించారు. ఆయన హయాంలోనే ఏర్పాటైన ప్రస్తుత ఇబ్బందు అనే వాద్యకలతో తలమనకలుగా ఉంది.

కథా నిలయం అనేది తెలుగు సాహిత్యంలో ఒక మహా నిర్మాణం. ఏ భారతీయ భాషల్లో ఏ ప్రక్రియకూ ఇటువంటి ఏర్పాటు లేకపోవడం తెలుగువారు గర్వపడతాల్సిన విషయం. తొంద్రై శాతం మంది తెలుగువారికి ఈ విషయం తెలియకపోవడం నిగ్గుపడతాయి విషయం. తెలుగు కథను ఒకచోట చేర్చి, ఒక ప్రతీ కల్పిస్తున్న వారితో భుజం కలపటం ఉంది తెలుగువాడి గురుతర బాధ్యతను అందరూ గుర్తించాలని ఆజ్ఞాం. (కాళీపట్నం రామారావు శత జయంతి సంవత్సరం సందర్భంగా..)

పిల్ల కట్టతో మళ్ళీ మోస్తూ అంతస్తులు అంతస్తులు అలసట లేకుండా అధిరోసాగింది రెక్కలున్నట్లే! గంధర్వ కన్యలా కౌముదికి నన్నట్టుంది యానిమేషన్ కామ నిజంగానే!

పిల్లని చిరుగల బల్లలైనా నూని లేని వెంట్రుకలైనా మట్టి పిల్ల శ్రమ సాందర్యంతో దేవకాంత లాగి ప్రత్యక్ష ప్రమాణం! శ్రమ అందాన్ని గుర్తించిన వాడెవడైనా ఈ ప్రపంచంలో గనక ఉంటే స్వయంచరంగా మట్టి పిల్లను తప్పక లగ్నం చేసుకుని మట్టి పిల్లను మణిగా లోకోత్తరం చేస్తాడు!

ఆకాశం మట్టి పిల్లను తాకి ఇంద్రధనువు! గాలి మట్టి పిల్లను తాకి సాగంధికం! అగ్ని నిలువెత్తు ఆమె తేజస్వి! నీరు నీరంతా ఆమె స్వేద జలపాతం! ఇక మట్టితో ఆమె పుట్టి పెట్టినట్టు భూదేవే! మట్టి పిల్ల పేద కాదు శ్రమ సాందర్యంతో మూర్తీభవించిన విశ్వసుందరి

కందాబ్బి రామచంద్రబాబు
87905 93638

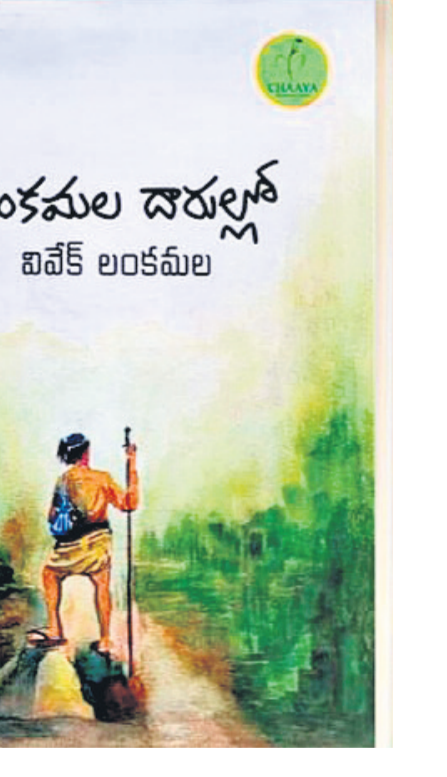
వానజిల్లుల్లో నడుద్దాం

లంకమల దారుల్లో..

అమ్మ యెక్కడికి వెళ్ళింది? యెప్పుడు వస్తుంది? అన్న ఆదుర్దా పిల్లలకు వుండటం సహజం.

కట్టలు కొట్టుకురావటానికి అడివికి వెళ్ళింది. కందిలిగలు దాడి చేస్తే పడిపోయింది. అమ్మను చూడటానికి వెళ్ళున్న వారితో వివేక తనకు కూడా అడవిలోకొస్తూ నన్నట్టుడు చిన్నపిల్లాడివి వద్దన్నారు. అయిదాళ్ళో పిల్లవానికి అమ్మను గాయపరిచిన అడవిలో యేమిందో చూడాలని మనసులో మెదిలిన ఆలోచనను మల్లెపోకుండా పదే పదే జ్ఞాపకం చేసుకోవటం రచయిత జన్మ రహస్యం. బాల్య కుతూహలంతో అన్వేషకులై వివేక ప్రపంచానికిచ్చిన కాన్య లంకమల దారుల్లో..

క్రావిడ్ లాక్డౌన్ రోజులు వోక అవకాశం మాత్రమే. స్నేహితులు కూడిరావటం వోక సందర్భం మాత్రమే. యేమింది అడివిలో? యెప్పుడో యెవరో మనస్సులు నడిచిన దారుల ఆనవాళ్ళు వున్నాయి. మూసుకుపోతూన్న డొంకలు న్నాయి. చీలిపోతూన్న బాటలున్నాయి. వంటింక నాన్ని కావాలింకనున్న మనస్సులున్నాయి. మడుగులు న్నాయి. యెండిపోతున్న వాగులున్నాయి. గుహలున్నాయి. గద్దలు వాల్లే బండ రాళ్ళున్నాయి. యెప్పుడో, యెవరో వివరించి రాయగా మనసుకు హత్తుకున్న పద చిత్రాలు, విశ్లేషణలు గుర్తుతెచ్చే చోట్లన్నాయి.

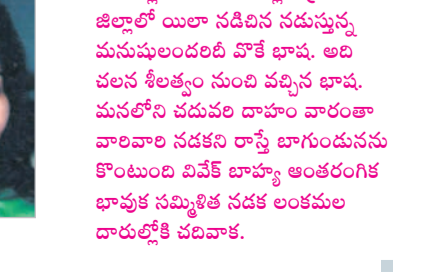

నడక వోక ప్రతీక. అమ్మను వెతుక్కుంటూ పిల్లవాడి నడక, మనుకారాలను పడులు కుని బుద్ధుడు నడిచిన నడక, తండ్రి మాట కోసం అడివికి వెళ్ళిన రామడి నడక, మక్కా నుంచి మచీనాకు పైగంబర నడక, సబర్కత్తి ఆశ్రమం నుంచి దండి వరకు మహాత్మాగాంధీ నడక! నడిచే మనుషులు తమ కన్నా ముందు నడిచిన మనుషుల ఆనవాళ్ళ వెలికి పట్టుకుంటారు. కొత్త ఆనవాళ్ళ పడులుతారు. అలా యిప్పుడే వివేక లంకమల దారుల్లో అందించిన ఆనవాళ్ళ అభిరుచువైచి.

లంకమల దారుల్లో వివేక నడవటం, ఆ దారులను ప్రేమగా హత్తుకుని మననం చేసుకోవటం, అలా మననం చేసుకున్నది మనలో పంచుకోవటం వీటికి వోక చారిత్రక ఘోగాళిక సందర్భం వుంది. మనకు సమకాలీనవైచిన మనుషులు మన సామాజిక చరిత్రను తరచి తరచి మనో మనసు చెప్పన్న కొత్త కథలు. యివి ముందుకంటే వాళ్ళకు పూతని స్థాయి. వాళ్ళు చెప్పుకోవాలనిన కథలకు ఆధారాలు అందిస్తాయి. లంకమల దారుల్లో వోక్కో డాక్టర్ నీలిప్రమాహాళి, పిట్టల మకరంద సమృద్ధులు, అడవిపువ్వుల సారభాస్వి పెన వేసుకున్న వనం శీలలు, మామిడి శ్యామల లిపి గుహలు, ఆకలిని తీర్చే ఆత్మీయ చేతులు యిలా ఆరు రుతువుల ఆడవి లయ కాంతిమయ సౌందర్యం మన చూపులను ముగ్గులను చేస్తుంది. దారుల్లో పోగుచుడిన ప్లాస్టిక్ మన వివేక నో ప్లాస్టిక్ లంకమల అని గొంతెత్తటం.. ఆచరణలోకి తీసుకురావటం చాస్తే ప్లాస్టిక్ లేని పరిసరాల్లో నడవాలనే స్ఫూర్తినిస్తుంది.

మనసులో యేర్పడుతుంటాయి, ఆయా ప్రాంతాలకు సంబంధించిన రూపాన్ని ఫీచర్స్ ని చాలా వివరంగా చెప్పారు వివేక. అక్షయన్న నడక, విభూతి బాబు యుగళ ప్రసాద్ నడక వనదారుల భాష తెలిసిన వివేక తన దర్శించిందా ఆక్షరాలుగా విరబూయించారు.

నడకంటే వేసే ప్రతీ అడుగు మన లోపలికి మనం అడుగుతున్న... దారంతా వంచేంద్రి యాలని విపార్శ్యకోపటమని, దారుల్లోని మనుషులకు వలదితంగా అవ్యాధిని మనకు ప్రేమగా అవగతం చేస్తుంది లంకమల దారుల్లో. తెలుగు మాట్లాడే ప్రతీ జిల్లాలో యిలా నడిచిన సమస్తమను మనుషులందరి వోక భాష. అది చలన శీలత్వం నుంచి వచ్చిన భాష, మనలోని వదులు దాచు వారంతా వారవారి నడకని రాస్తే బాగుండునని కొంటుంది వివేక భాష్య ఆంకరంగిక భాషక సమీకృత నడక లంకమల దారుల్లోకి వదివాక.

కుప్పిలి వద్ద

వైవిధ్యభరితమైన సంప్రదాయాన్ని కలిగిన పంజాబీ సూఫీ కవిత్వ రంగంలో, మూల్యక కవి అయిన హజీత్ సుల్తాన్ బహు (1831-1891) పేరు కొట్టొచ్చినట్టు కనిపిస్తుంది. మొదట ఆయన అబ్దుల్ ఖాదిర్ జిలాని స్థాపించిన ఖల్దియా సంప్రదాయాన్ని అనుసరించారు. తర్వాత పర్షియన్ భాషలో అనే కొత్త సంప్రదాయాన్ని నెలకొల్పారు. పార్షియన్ 140కి పైగా గ్రంథాలను బహు రచించారు. ప్రయాణతో, శాస్త్రబద్ధతతో అలంకారకతతో కూడుకున్న పార్షి సూఫీ కవిత్వానికి, విహికత నిండిన అణకవ గల ముతకకనమున్న పంజాబీ సూఫీ కవిత్వానికి మధ్య వారధిలాంటి వాడు బహు.

అభ్యాతకు ఆద్యుడు.. సూఫీ కవి బహు

పంజాబీ సూఫీ కవిత్వం సామాన్య పంజాబీ భాషలో సుల్తాన్ బహు ఎన్నో గ్రంథాలను రచించినా, ప్రజలు అతని పంజాబీ కవిత్వ రూపమైన 'అభ్యాత'నే ఎక్కువగా ఇష్టపడతారు. తమ స్మృతిలోనూ భద్రపరచుకున్నారు. అతని కవిత్వ భాష సామాన్యల భాషకు చాలా దగ్గరగా ఉంటుంది. అందుకే ఆయన వివిధ ప్రాంతాల, మతాల ప్రజలకు ప్రీతిపాత్రుడయ్యారు. సిరైకి అనే భాషలోనూ ఆయన రాసిన కవిత్వం, వనసం, పాటలు మొదలైనవి వెలువడ్డాయి.

బహు కవిత్వంలోని సంగీతం, ఉపమాన రూపక అలంకారాలు సాహిత్యాభిమానులను ఆలరిస్తాయి. ఇప్పటి సామాన్య పంజాబీ ప్రజల మౌఖిక సంప్రదాయానికి, సాహిత్యానికి దగ్గరగా ఉంటాయి. సులభంగా అర్థమయ్యే విధంగా కూడా ఉంటాయి. అంతేకాకుండా ప్రాచీనకవిత్వం నిపుణులంతో ఆయన ప్రజలతో మేమేమయ్యారు. అంటే ఒకవిధంగా ఆట వెయిలు, తేలికతలలో రాసిన మన వేమనలాగా అన్న మాట. బహు రాసిన అభ్యాతలు స్వచ్ఛమైన ఆధ్యాత్మిక భోదనలను, సూఫీజాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి. అతని కవిత్వం కాఫీ, కలాం, ఖవాల్ మొదలైన ఎన్నో ప్రక్రియలలో, పద్ధతులలో, శైలిలలో పాఠకులందరూ ప్రజలు పొందిత్యం కన్నా సూఫీ తత్వాన్ని తనలో ఎక్కువగా రంగొందుతున్న బహు హృదయ స్పృశక, ఆత్మజ్ఞానం, ఋణపద్ధతం, విశ్వవేమలను కలిపా మిశ్రమంగా ఎంచుకున్నారు. వాటిలోని సౌందర్యం, మూర్తికత పాఠకులను తమ ఆధీనంలోకి తెచ్చుకున్నాయి.

అలనాగ

ఆధ్యాత్మిక గురువు పట్ల తనకున్న అపారమైన గౌరవం మొదలుకొని, పాండిత్యంతో నిండిపోయి వ్యవస్థీకరించిన మతం వరకు.. అన్నీ ఆయన కవిత్వ వస్తువులే. సూఫీ మత సిద్ధాంతాల ప్రకారం నిర్వచించిన ప్రేమ గురించి తన కవిత్వంలో ఎంతో ఉత్సాహంగా రాశారాయన. 'హు' అనే అక్షరాన్ని తన కలం పేరుగా, పల్లవిగా వాడటం వల్ల ఆయన ప్రత్యేకతను పొందారు. అతని 'ద్విపద' లను అతని సంగీత శైలిలలో ప్రజలు పాడుతారు. ఆయన రాసిన అభ్యాత లను గానం చేసే తీరు ఇతర కవిత్వ రూపా

అవస్థినం

వర్తన రెండో సమావేశం

సాహిత్యరంగంలో నవీన్ ధోరణులు పాదుకొల్పాలన్న లక్ష్యంతో ఏర్పాటైన 'వర్తన సాహిత్య సంస్థ' ఆధ్వర్యంలో రెండవ సమావేశం 2024, మార్చి 17న ఆదివారం ఉదయం 10.30 గంటలకు రవీంద్రభారతి సమావేశ మందిరంలో జరుగుతుంది. ఈ సమావేశంలో 'కవిత్వ వ్యాప్తి' అనే అంశంపై కవి నిర్దార ప్రసంగిస్తారు. ఈ సమావేశానికి డాక్టర్ రూపకుమార్ డిబ్బీకార్ అధ్యక్షత వహిస్తారు. ఒద్దిరాజు ప్రవీణ్ కుమార్ సమన్వయకర్తగా వ్యవహరిస్తారు. కవులు, రచయితలు, సాహిత్యాభిమానులు అందరూ ఆహ్వానితులే.

- ఒద్దిరాజు ప్రవీణ్ కుమార్, కార్వర్క, వర్తన

తల్లీ! నిన్ను దలంచి...

ప్రవాహంలో మట్టిగడ్డలా కొట్టుకుపోకుండా జ్ఞాన శిఖరమై ప్రవాహం గతిన మార్చావు పాదాలు నెత్తికోరుతున్నా ముళ్ళ కంచెల మీదే ముందుకు నడిచావు రాళ్ళ తుపాను ముట్టుకుట్టినా పేద ముద్దులు వెక్కిరించినా అక్షరం బిగ్గినే చూపు సారించావు... 'అకాశంలో సగం' నిండా ఆవరించిన అమావాస్యలను చెరిపివేసి శుభ్రావస్థలో సూర్యోదయమయ్యాయి బడికి 'మడిగట్టిన ఛాందసవాదాన్ని చిక్కరించి ఒడినే ఒడిగా మలచి బతుకు విలువను బోధించావు... పురాతన శృంఖలాలను చేదించి అణగారిన జాతి గొంతులో విముక్తి గీతమై ప్రతిధ్వనించావు... మొగ్గకూ మోడుకూ మధ్య అభిన పెనుబంధం పుటుకున్న తెగిపోయినపుడు రగిగిన వేదనాగ్నిలో రహస్యంగా పురుడు పోసుకున్న ప్రాణ దీపాలను గుండెలకు హత్తుకున్నావు... సత్సోధనా పథంలో సాంస్కృతిక విప్లవ జ్యోతిషై ప్రజ్వలించావు..

కాలం మారింది కానీ కొత్త కొత్త నేరాలు ఘోరాలు ఇంకా బునలు కొడుతునే ఉన్నాయి తల్లీ!

ఇప్పుడు మేము తరగతి గదికి బొట్టుపెట్టి పాఠాలకు పాత గంలు మేస్తున్నాం చరిత్ర చెప్పల్లో నీసం పోస్తున్నాం సమన్వయం నాలుక మీద కుటిల బీజాలు నాటుకున్నాం తాళం వేసి, గొన్నెం మరచినట్టు సంవిధానాన్ని విస్మరించి ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిర్మూలించి తాత్కర్యం వల్లిస్తున్నాం. కేవలం దేవుడి దయవల్ల మనస్థి అంతరితం మీద అదుగుపెట్టడం ప్రగాఢంగా విశ్వసస్తున్నాం ఈ తిరోగమన డిమిందలో... కొడిగట్టిపోతున్న మాకు ఇప్పుడు హఠాత్తుగా ఒక తాత్విక చైతన్యం కావాలి! తల్లీ! చదువుల జాబితా! మమ్మల్ని నీ పాఠశాలలో చేర్చుకొని పిడికెడు పుస్తకం బిడ్డ పెడతావా? ప్లీజ్...

కీరణి వర్షిని

నిపు భరతమాతకు తిలకం కోట్ల ప్రజలకు ధైర్యం భరతమాతకు ఆత్మజ్ఞానమై దేశం, నీ ఆనాసం వదిలి దేశం కోసం ఆయువు ఇవ్వడానికైనా సిద్ధం దేశం కోసం యుద్ధం చేస్తావు! ఎప్పుడు కూడా కల్ల చేస్తావు! నీ దేశం కోసం సరిహద్దు దగ్గర కుసుకు తీయకుండా కాపలా కాస్తుంటావీ నిపు కలిరవం లాంటివాడివి ఓ భారత స్త్రీకుడా!

- గోమహి సన్నీ
7వ తరగతి, తెలంగాణ సాంఘిక సంకేతము గురుకుల పాఠశాల, కొత్తపల్లి, మంచిర్యాల జిల్లా

నేను సాహిత్రీభాయి పూలే వర్ణించినట్లుగా..